



## รวบรวมลวดภัยกับยาปฏิชีวนะ:

### ยาปฏิชีวนะไม่ใช่ยาแก้ไอ

ยาปฏิชีวนะ (Antibiotic) เป็นยาที่ใช้รักษาโรคที่เกิดจากการติดเชื้อแบคทีเรีย แต่คนทั่วไปมักเรียกยาปฏิชีวนะว่ายาแก้ไอ ซึ่งไม่ถูกต้อง เพราะการอักเสบส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย จึงไม่ต้องใช้ยาปฏิชีวนะในการรักษา เช่น หลอดลมอักเสบจากภูมิแพ้ คออักเสบจากเชื้อไวรัส ข้ออักเสบจากโรคเก๊าท์ อากาศปวด-ข้อปวดกระดูก เป็นต้น



อย่าเรียก ยาปฏิชีวนะ ว่า ยาแก้ไอ เพราะทำให้เข้าใจผิดว่าทุกครั้งที่มีอาการอักเสบจากสาเหตุต่าง ๆ จะต้องใช้ยาปฏิชีวนะ ซึ่งไม่ถูกต้อง

ยาปฏิชีวนะมีหลายชนิด เช่น เพนนิซิลลิน อะม็อกซิซิลลิน เตตราซัยคลิน เอซิทโอมัยซิน ซิฟโทรฟล็อกซาซิน โคทริม็อกซาโซล ซัลฟาคลินดามัยซิน แต่ละชนิดใช้รักษาแบคทีเรียต่าง

### 3 โรคหายได้ ไม่ต้องใช้ยาปฏิชีวนะ

หวัดเจ็บคอ...ต้องกินยาปฏิชีวนะหรือไม่?

- ☀ หลายคนเข้าใจผิด คิดว่าเป็นหวัดเจ็บคอต้องกินยาปฏิชีวนะหรือยาฆ่าเชื้อ นั่นเป็นความเชื่อที่ผิด
- ☀ หวัดเกิดจากเชื้อไวรัส แต่ยาปฏิชีวนะใช้ฆ่าเชื้อแบคทีเรีย การกินยาปฏิชีวนะเพื่อรักษาโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัส เช่น โรคหวัดเจ็บคอ ไข้หวัดใหญ่ จึงเป็นการใช้ยาไม่ถูกต้องกับโรค
- ☀ วิธีรักษาที่ดีที่สุด คือ ดื่มน้ำอุ่นและพักผ่อนให้เพียงพอ ภูมิคุ้มกันของร่างกายจะทำลายเชื้อไวรัสเอง

ท้องเสีย อาหารเป็นพิษ...ยาปฏิชีวนะช่วยได้ไหม?

☀️ ยาปฏิชีวนะใช้ได้ผลกับอาการท้องเสียที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรียเท่านั้น แต่อาการท้องเสียที่พบบ่อย (มากกว่า 99%) เกิดจากอาหารเป็นพิษ หรือติดเชื้อไวรัส ซึ่งหายได้เอง ยาปฏิชีวนะใช้ไม่ได้ผล

☀️ วิธีรักษาที่ดีที่สุดคือ ดื่มน้ำเกลือแร่ กินอาหารอ่อน ๆ งดอาหารรสจัดหรือย่อยยาก

ยาปฏิชีวนะป้องกันการติดเชื้อจากแผลเลือดออก?

☀️ ยาปฏิชีวนะไม่ช่วยป้องกันการติดเชื้อในบาดแผลเลือดออกทั่วไป และไม่ช่วยให้แผลหายเร็วขึ้น

☀️ อย่างน้อยยาเม็ดปฏิชีวนะไปบดเป็นผงหรือแกะแคปซูลแล้วโรยแผล เพราะผงยาอาจไม่สะอาด และปิดกั้นการระบายอากาศ อาจทำให้แผลติดเชื้อหรือเน่าได้

☀️ ถ้าแผลไม่สัมผัสสิ่งสกปรก ล้างแผลอย่างถูกวิธี รักษาความสะอาดของแผลให้ดี เพียงเท่านี้แผลก็หายเองได้ แต่ถ้ามีโรคประจำตัว (เช่น เบาหวาน) หรือถ้าแผลบวม อักเสบ กรณีนี้ต้องรีบไปหาหมอเพื่อรับยาปฏิชีวนะ

**อันตราย...หากใช้ยาปฏิชีวนะไม่ถูกต้อง**

➡️ **แพ้ยา** มีตั้งแต่อาการเล็กน้อย เช่น มีผื่น คัน จมูกแดงถึงขั้นเสียชีวิต เช่น ภูมิแพ้รุนแรง หน้าบวม หายใจไม่สะดวก และช็อค

➡️ **อาการข้างเคียง** อาการเล็กน้อย เช่น คลื่นไส้ ท้องเดิน อาการรุนแรง เช่น ตับอักเสบ และเอ็นร้อยหวายฉีกขาด

➡️ **ดื้อยา** ถ้าเชื่อดื้อยาทำให้ต้องกินยาปฏิชีวนะชนิดที่อันตรายมากขึ้น เสียเงินมากขึ้น ใช้เวลารักษานานขึ้น สุดท้ายยาอะไรก็รักษาไม่หาย เชื่อดื้อยาสามารถติดต่อได้ผ่านทาง การไอ จาม และทางการรับประทาน ถ้าเชื่อดื้อยากระจายออกไปจะเป็นอันตรายร้ายแรงมากต่อสังคมไทย

➡️ **ติดเชื้อแทรกซ้อน** จะทำให้ติดเชื้อราแทรกซ้อน เช่น มีตกขาว คันก้น หรือเป็นเชื้อราในช่องปาก หรือชักนำให้ติดเชื้อแบคทีเรียชนิดที่รักษาได้ยากทำให้ป่วยหนัก ต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล



## ข้อปฏิบัติง่าย ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้อยาปฏิชีวนะโดยไม่จำเป็น

- ❗ อย่าเรียก ยาปฏิชีวนะ ว่า ยาแก้ไอแก้เจ็บ เพราะทำให้เข้าใจผิดว่าทุกครั้งที่มีอาการ ไอเจ็บจากสาเหตุต่าง ๆ จะต้องใช้ยาปฏิชีวนะ ซึ่งไม่ถูกต้อง
- ❗ สอบถามแพทย์หรือเภสัชกรผู้จ่ายยาถึงความจำเป็นในการใช้ยาปฏิชีวนะ
- ❗ ไม่เรียกร้อยยาปฏิชีวนะจากแพทย์ หรือซื้อยาปฏิชีวนะกินเอง เพราะอันตรายมาก และทำให้เชื้อดื้อยา
- ❗ อย่าใช้ยาปฏิชีวนะตามที่คนอื่นแนะนำ เพราะยานั้นอาจเหมาะสมกับเขา แต่อาจเป็นอันตรายกับเรา เพราะโรคและสภาพร่างกายของแต่ละคนต่างกัน
- ❗ ระวังเสมอว่ายาปฏิชีวนะเป็นยาอันตราย ซึ่งอาจทำให้เสียชีวิตได้ ดังนั้นหากจะใช้ ต้องมั่นใจว่ามีความจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เท่านั้น
- ❗ เมื่อจำเป็นต้องใช้ยาปฏิชีวนะ ควรปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์หรือเภสัชกร โดยกินยาให้ครบตามขนาดและตามกำหนดอย่างเคร่งครัด

เมื่อเกิดการเจ็บป่วยที่สงสัยว่ามีการติดเชื้อ  
อย่ารีบใช้ยาปฏิชีวนะโดยไม่ปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกร  
เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดกับตัวคุณ ครอบครัว และสังคม



คุ้มครอง ห่วงใย ใส่ใจคุณภาพ  
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา  
Food and Drug Administration